

Statens vegvesen

E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta

BYGGEPLAN

Rev	Dato	Beskrivelse	Utført	Kontrollert	Disiplin-ansvarlig	Prosj.leder
03	19.02.2021	4. utgave	CS	OW/TN	OW	PME
02	05.02.2021	3. utgave	CS	JKL	OW	PME
01	04.05.2020	2. utgave	CS	JEE/JKL	OW	PME
00	25.03.2020	1. utgave	OW/NL	CS	OW	PME

11850

Prosjekt nr

X_756

Dok.nr

Rapport

Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold

Tittel

 AAS-JAKOBSEN

Lilleakerveien 4, 0283 OSLO Tel +47 22 51 30 00

 asplan viak

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak	Side: 2
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta		Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03

REVISJONSLISTE

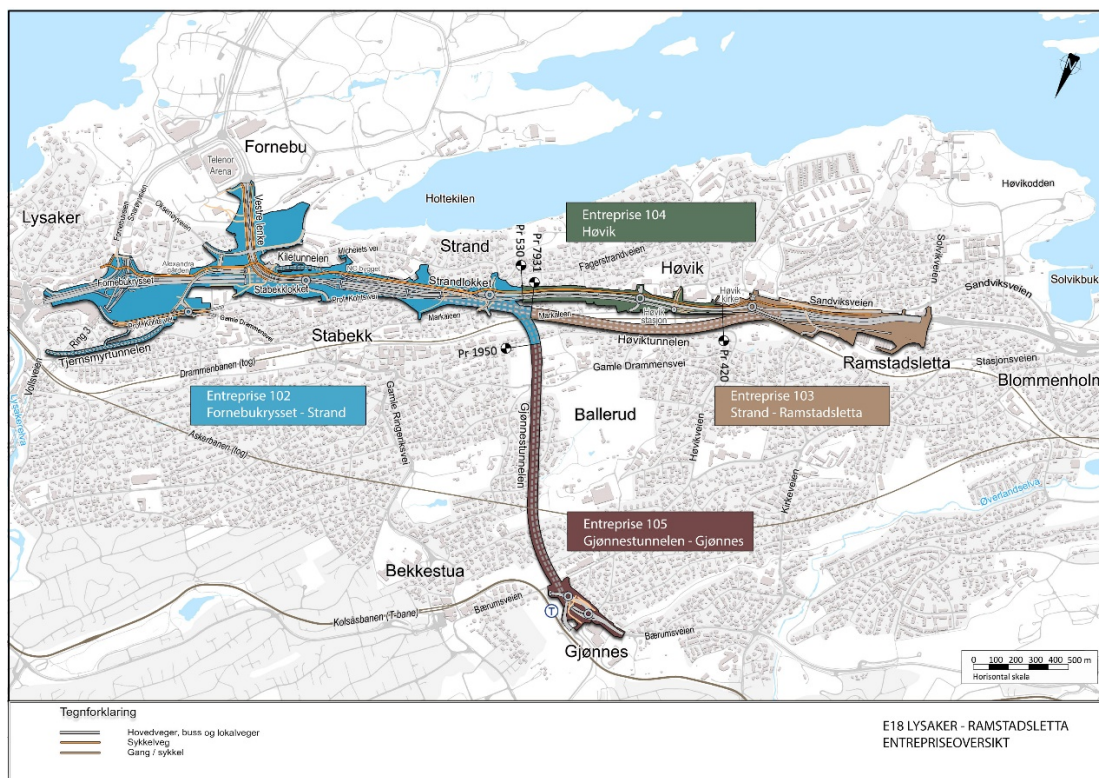
Rev	Dato	Endringer
01	04.05.2020	Revidert iht. kommentarer fra SVV og tverrfaglig kontroll, herunder påvirkning og avbøtende tiltak vedr. vannmiljø, utvidet beskrivelse av Tjernsmyr og omtale av Kleivveien
02	05.02.2021	Revidert med innarbeidelse av supplerende miljørisikovurdering for Tjernsmyr (X610) og ny kunnskap fra 2020, der små- og storsalamander er påvist i Tjernsmyr
03	19.02.2021	Innarbeidet kommentarer fra SVV

 AAS-JAKOBSEN				Side: 3
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Forord

Første etappe av E18 Vestkorridoren bygges ut mellom Lysaker og Ramstadsletta. Dr.Ing.A.Aas-Jakobsen AS er engasjert av Statens vegvesen til å utarbeide byggeplan fra og med konkurransegrunnlag, til og med oppfølging i byggetiden og ferdigdokumentasjon. Dr.Ing.A.Aas-Jakobsen AS har etablert en prosjekteringsgruppe som tar seg av alle aktuelle fagområder og som består av ViaNova Plan og Trafikk AS, Geovita AS, Electronova AS, Asplan Viak AS, Grindaker AS, LPO Arkitekter AS, Plan Arkitekter AS, Ingenia AS, Brekke & Strand AS, Norges Geotekniske Institutt, NILU og Safetec AS.

Strekningen er delt inn i flere entrepriser som vist i figuren under.

Entreprise E102, E103 og E105 vil være totalentrepriser inkl. elektro og SRO. I tillegg er det noen entrepriser for forberedende arbeider (E101, E108) og lokale støytiltak (E131). Dette vil være utførelsesentrepriser.

Denne rapporten er utarbeidet av Dr. Ing. A. Aas-Jakobsen AS /Asplan Viak AS, og omtaler eksisterende kunnskapsgrunnlag, resultat av nye feltregistreringer, vurdering av påvirkning av tiltaket, samt en anbefaling rundt tiltak for å hindre tap av verdifullt naturmangfold.

				Side: 4
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Innhold

1 Innledning	6
2 Metodikk	7
2.1 Innhenting av eksisterende og ny kunnskap	7
2.2 Usikkerhet og feilkilder	8
3 Eksisterende kunnskap	9
3.1 Viktige og utvalgte naturtypelokaliteter	9
3.2 Verneområder	10
3.3 Rødlistede arter	11
4 Resultater fra nye registreringer og undersøkelser	14
4.1 Viktige/utvalgte naturtypelokaliteter og rødlistearter	14
4.1.1 Lysakerelva	14
4.1.2 Tjernsmyr	15
4.1.3 Kleivveien	18
4.1.4 Holtekilen.....	19
4.1.5 Solvikbukta	20
4.1.6 Øverlandselva	21
5 Vurdering av påvirkning og anbefaling av tiltak	22
5.1 Lysakerelva	22
5.1.1 Påvirkning	22
5.1.2 Avbøtende tiltak.....	22
5.2 Tjernsmyr	22
5.2.1 Påvirkning	22
5.2.2 Avbøtende tiltak.....	23
5.3 Kleivveien	24
5.3.1 Påvirkning	24
5.3.2 Avbøtende tiltak.....	24
5.4 Holtekilen	25
5.4.1 Påvirkning	25
5.4.2 Avbøtende tiltak.....	26
5.5 Solvikbukta	27
5.5.1 Påvirkning	27
5.5.2 Avbøtende tiltak.....	27
5.6 Øverlandselva	28
5.6.1 Påvirkning	28
5.6.2 Avbøtende tiltak.....	29
Kilder	30

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak	Side: 5
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta		Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03

Sammendrag

Rapporten omfatter en oversikt over eksisterende kunnskap om forekomst av verdifullt naturmangfold i og rundt anleggsområdet for E18 Vestkorridoren, samt resultatet av nye registreringer utført i 2017 og 2018. I 2020 ble det gjort registreringer av små- og storsalamander i Tjernsmyr. Storsalamander er rødlistet som nær truet (NT). Det er foretatt en vurdering av påvirkning av utbyggingen som grunnlag for anbefalte tiltak. Kartlegging av fremmede arter, samt risiko og avbøtende tiltak, er beskrevet i en egen rapport og omtales derfor ikke nærmere her.

Planområdet omfatter deler av en verdisatt naturtypelokalitet, Tjernsmyr, som har verdi "svært viktig" i Naturbase. I influensområdet finnes flere naturtypelokaliteter. Ved Gjønnnes ligger den lokalt viktige naturtypelokaliteten Kleivveien helt inntil planområdet. Nedre deler av Lysakerelva og Øverlandselva, samt marine naturtyper i indre deler av Holtekilen og Solvikbukta, inngår i influensområdet og er relevante for nærmere vurdering i denne sammenhengen. I indre deler av Holtekilen er det også fuktenger og sumpvegetasjon som kan bli påvirket av E18-utbyggingen.

Rødlistede arter i plan- og influensområdet er i all hovedsak registrert i naturtype-lokalitetene Tjernsmyr og i Holtekilen, herunder registrering av storsalamander i Tjernsmyr. Alm og ask (begge i rødlistekategori VU = sårbare) har mange registreringer i og nær planområdet. Disse artene vektlegges imidlertid ikke i denne sammenheng siden de er svært vanlige i regionen, samt at det er yngre trær og busker som er representert her.

Påvirkning av tiltaket på naturverdier består i noe arealbeslag i Tjernsmyr. I tillegg kan utbyggingen av E18 Vestkorridoren potensielt forårsake forurenset avrenning til Tjernsmyr, Lysakerelva, Øverlandselva, Holtekilen og Solvikbukta. I Tjernsmyr foreligger det en liten risiko for at grunnvannstanden påvirkes. I tillegg vil eventuell fjerning eller skade på vegetasjon under anleggsarbeidene kunne påvirke naturtypelokaliteten Kleivveien. I Lysakerelva, Øverlandselva, Holtekilen og Solvikbukta vil det være utslipp av rensed anleggsvann og utslipp av rensed vegvann. Holtekilen og Solvikbukta vil være resipient for rensed vaskevann fra tunnel i driftsfasen.

Som avbøtende tiltak vil det viktigste være å begrense fysiske inngrep i Tjernsmyr, hindre påvirkning av grunnvannstanden, beskytte vegetasjonen i Kleivveien, samt å sikre mot tilførsel av forurensninger til Tjernsmyr, Lysakerelva, Øverlandselva, Holtekilen og Solvikbukta.

				Side: 6
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

1 Innledning

I forbindelse med utbygging av E18 Vestkorridoren vil verdifullt naturmangfold kunne bli påvirket. Dette forholdet ble vurdert ved utarbeidelse av reguleringsplanen for den nye vegen, samt at det tidligere er gjort en rekke kartlegginger i området. I denne rapporten gis en oversikt over den eksisterende kunnskapen om forekomst av verdifullt naturmangfold i og rundt anleggsområdet for E18 Vestkorridoren. I tillegg ble det gjennomført nye registreringer i 2017 og 2018. I 2020 ble det gjort registreringer av små- og storsalamander (NT = nær truet) i Tjernsmyr. Rapporten gjengir resultatet fra dette arbeidet. Basert på kunnskapsgrunlaget er det foretatt en vurdering av påvirkning av tiltaket og anbefalt avbøtende tiltak. Kartlegging av fremmede arter, samt risiko og avbøtende tiltak, er beskrevet i en egen rapport og omtales derfor ikke nærmere her.

Konsekvenser av utbygging for områder som har vernestatus eller som er en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven, vil være særlig kritisk. Eksempler på utvalgte naturtyper er slåttemark, hule eiker og kalklindeskog.

For øvrig vil det som anses som det mest bevaringsverdige naturmangfoldet i Norge fremkomme i Artsdatabankens «Norsk rødliste for arter» (2015) og «Norsk rødliste for naturtyper» (2018). I disse listene er arter og naturtyper kategorisert slik at det fremkommer hvor sårbare de er. For arter er disse kategoriene som følger:

- *Regionalt utdødd* (RE)
- *Kritisk truet* (CR)
- *Sterkt truet* (EN)
- *Sårbar* (VU)
- *Nær truet* (NT)
- *Datamangel* (DD)

Artene i kategoriene CR, EN og VU benevnes som truede arter, og er arter som står i fare for å dø ut. Også for naturtyper benyttes kategoriene CR, EN, VU, NT og DD med samme betydning, men for naturtyper som har *gått tapt* benyttes betegnelsen CO.

I tillegg har Miljødirektoratet utarbeidet metodikk der ulike naturtyper verdisettes som svært viktige (A), viktige (B) og lokalt viktige (C) for biologisk mangfold, etter gitte kriterier (DN-håndbok 13 og 19). Slike lokaliteter vil også være sentrale for vurderinger rundt et tiltaks påvirkning på naturmangfold.

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak		Side: 7
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

2 Metodikk

2.1 Innhenting av eksisterende og ny kunnskap

Eksisterende kunnskap om verdifullt naturmangfold i og i nærheten av tiltaksområdet er innhentet fra Artskart og Naturbase, fra rapporter og notater, samt fra Asplan Viaks tidligere arbeid med E18 Vestkorridoren, blant annet registreringer i østre deler av planområdet i 2013 og 2015, samt vurderinger av Holtekilen (Asplan Viak AS 2019).

Det er gjennomført miljørisikovurderinger for utslipp av anleggsvann og driftsvann til alle berørte resipienter (Statens vegvesen 2018d, 2018e, 2020a og 2020b). I tillegg er det gjort en supplerende miljørisikovurdering av Tjernsmyr som følge av endringer i tiltaket her (Statens vegvesen 2021).

Marine forundersøkelser er foretatt i Solvikbukta, Holtekilen og ved utløpet av Lysakerelva av NIBIO AS (2019) og Norconsult (2019).

I mai og juli 2020 utførte Norsk institutt for naturforskning (NINA) undersøkelser av miljø-DNA i vannprøver tatt i en liten dam sør for det opprinnelige Tjernsmyrtjernet og fra dammen ved gangbrua, som er fronten på det opprinnelige Tjernsmyrtjernet (Dervo og Taugbøl 2020).

I 2020 foretok Norsk Zoologisk Forening kartlegging av salamander i utvalgte ynglelokaliteter i Oslo- og Bærum kommune, inkludert Tjernsmyr, hvor undersøkelsene ble foretatt i juni (Elgtvedt 2020).

Naturmangfoldet i planområdet er utsatt for ulike påvirkninger gjennom utbygginger, fyllinger, veger og slitasje. Dette medfører at det stadig skjer endringer i området. I forbindelse med byggeplanfasen for E18 Vestkorridoren var det derfor behov for oppdatering og kvalitetssikring av tidligere kjente og viktige lokaliteter for biologisk mangfold, selv om det tidligere er utført en rekke kartlegginger. Det ble derfor innhentet oppdatert kunnskap gjennom nytt feltarbeid der kartlegging og kvalitetssikring av eventuelle viktige naturtyper og registreringer av rødlistearter inngikk.

Feltarbeidet i 2017 og 2018 ble gjennomført som følger:

- Fornebukryset-Strand, 19., 20. og 28. juni 2017 av Simen Kirkhorn og Oddmund Wold. Kirkhorn utførte også registreringer 23. og 27. juni 2017.
- Høvik stasjon-Ramstadsletta-Solvikveien, 30. juni og 1. juli 2018 av Anette Gundersen
- Høvik kirke-Kirkeveien, 29. juni, 30. juni og 1. juli 2018 av Anette Gundersen
- Anleggsområde Holtet, 29. juni, 30. juni og 1. juli 2018 av Anette Gundersen
- Anleggsområde Markalléen, 29. juni, 30. juni og 1. juli 2018 av Anette Gundersen
- Anleggsområde Gjønnes, 16. august 2018 av Cornelia Solheim

Lokaliteter ble registrert ved hjelp av håndholdt GPS og appen Collector for ArcGIS.

Samtlige relevante artsfunn er lagt inn i Artskart.

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak	Side: 8
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta		Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03

2.2 Usikkerhet og feilkilder

Enkeltarter kan ha blitt oversett ved feltarbeidet av ulike årsaker. Sannsynligheten for dette vurderes å være svært liten. Sidekanter langs dagens E18 er ikke kartlagt fullstendig av sikkerhetsmessige årsaker. Potensialet for funn av rødlistearter her regnes som minimalt.

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak		Side: 9
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

3 Eksisterende kunnskap

På grunn av områdets sentrale beliggenhet foreligger det registreringer av arter fra langt tilbake i tid, og de senere år har det også blitt foretatt en rekke kartlegginger av arter og naturtyper som omfatter hele eller deler av plan- og influensområdet. Viktige rapporter her er Blindheim (2000, 2001, 2005, 2011), Blindheim & Olberg (2009), Blindheim & Høitomt (2013), Olberg (2013), Thylén (2015), NIBIO AS (2019) og Norconsult (2019). Registrerte arter og naturtypelokaliteter fra disse tidligere kartleggingene er tilgjengelig i Artskart og Naturbase, og inngår derfor i kunnskapsgrunnlaget som gjengis under. I 2020 utførte både NINA og Norsk zoologisk forening kartlegging av salamander i Tjernsmyr (Derivo og Taugbøl 2020, Elgtvedt 2020).

3.1 Viktige og utvalgte naturtypelokaliteter

Det er to viktige naturtyper som ligger innenfor planområdet for E18 Vestkorridoren. Dette gjelder deler av naturtypelokaliteten Lysakertjern/Tjernsmyr (heretter kalt Tjernsmyr) og indre deler av Holtekilen:

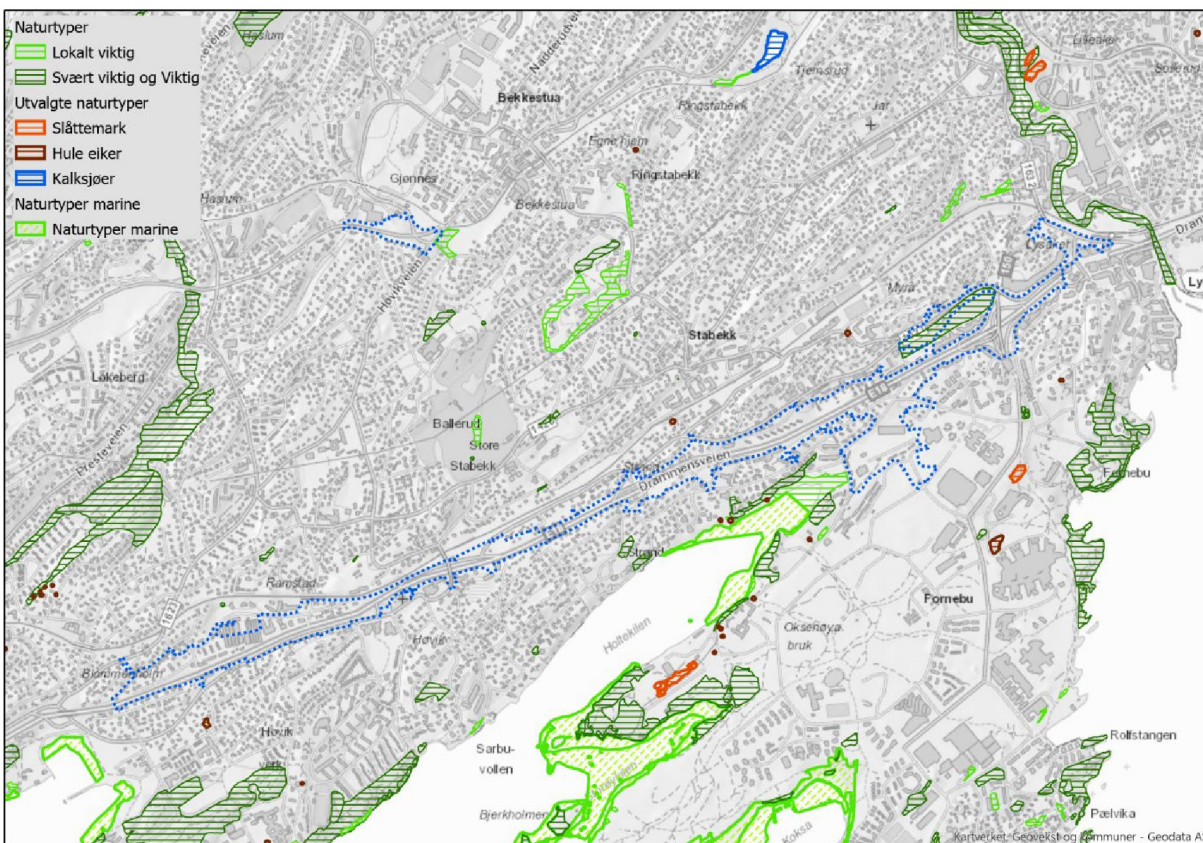
Viktig naturtype, lokalitetsnavn	Naturtype ID	Naturtype iht. DN-håndbok 13 / 19	Verdi / status rødliste	Utvalgt naturtype
Lysakertjern/Tjernsmyr	BN00046457	Rik kulturlandskapsjø	Svært viktig - A	-
Holtekilen indre	BN00046116	Strandeng og strandsump	Lokalt viktig - C	-

Flere viktige naturtyper (iht. DN-håndbok 13 og 19) og utvalgte naturtyper ligger i nærheten av anleggsområdet for E18 Vestkorridoren:

Viktig naturtype, lokalitetsnavn	Naturtype ID	Naturtype	Verdi	Utvalgt naturtype
Kleivveien	BN00046546	Gammel barskog	Lokalt viktig - C	-
Lysakerelva	BN00064963/ BN00046122	Viktig bekkedrag	Viktig - B	-
Holtekilen nord	BN00046348	Rik edellauvskog	Viktig - B	-
Holtekilen	BM00044455	Bløtbunnsområder i strandsonen	Viktig - B	-
Holtekilen SØ	BN00046118	Åpen grunnlendt kalkmark	Viktig - B	-
Holtekilen sør	BN00046347	Åpen grunnlendt kalkmark	Svært viktig - A	-
Michelets vei 76	BN00091758	Store gamle trær	Lokalt viktig - C	Hule eiker
Michelets vei 54D I	BN00091784	Store gamle trær	Viktig - B	Hule eiker
Michelets vei 54 D II	BN00091775	Store gamle trær (ask)	Lokalt viktig - C	-
Oksenøyveien 39	BN00091808	Store gamle trær	Lokalt viktig - C	Hule eiker
Strandalléen	BN00046545	Rik edellauvskog	Viktig - B	-
Holtekilveien	BN00046436	Åpen grunnlendt kalkmark	Viktig - B	-
Markalléen 15 /	BN00091791	Store gamle trær	Viktig - B	Hule eiker
Gamle Drammensvei 15	BN00091783	Store gamle trær	Viktig - B	Hule eiker
Ramstadsletta	BN00046222	Store gamle trær	Viktig - B	-
Blommenholm, Solvikveien 19A	BN00046470	Store gamle trær	Viktig - B	Hule eiker
Krysset Terrasseveien x Peter Lorange's vei	BN00104118	Åpen kalkmark	Svært viktig - A	-

 AAS-JAKOBSEN				Side: 10
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Solvikbukta N og S	BM00044449/ BM00044450	Bløtbunnsområder i strandsonen	Lokalt viktig - C	
Øverlandselva, Kloppa sør - Engervann	BN00046102	Viktig bekkedrag	Svært viktig - A	

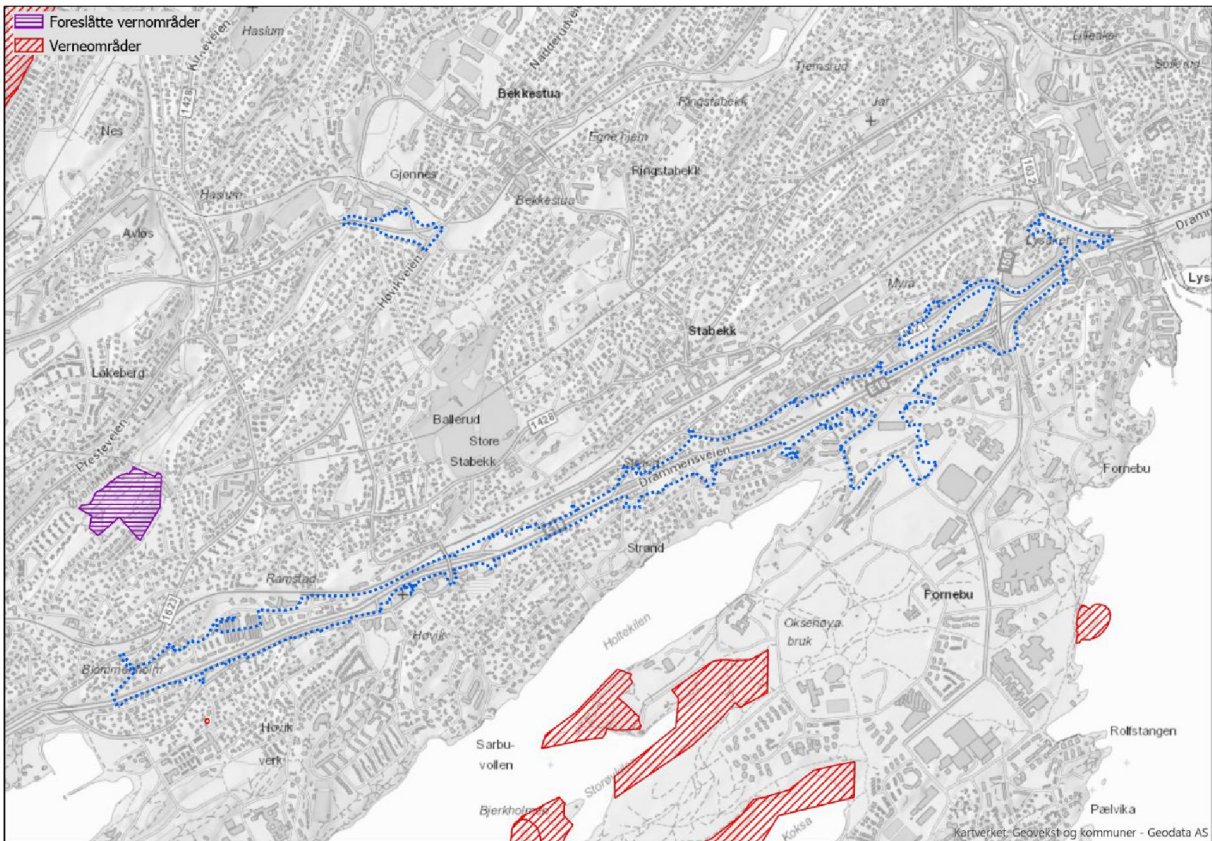

Figur 1. Viktige naturtyper og utvalgte naturtyper i og nær anleggsområdet for E18 Vestkorridoren (blå stiplet linje). (Omarbeidet etter Miljødirektoratet 2019a)

3.2 Verneområder

Det er ikke verneområder innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet, se figur 2. På sørsiden av Holtekilen ligger to verneområder: Lilleøya NR (ID: VV00002682) med mange typer kalkkrevende vegetasjon og Storøykilen NR (ID: VV00000423) som er en artsrik våtmark både mht. planter og fugl, se figur 2. Storøykilen er også en viktig trekklokalitet for fugl. I tillegg er det foreslått et naturreservat nord for der anleggsområdet slutter i vest, Kloppa (ID: VP00000887). Alle vernelokalitetene ligger ca. 1 km fra planområdet og forutsettes å ikke bli påvirket av tiltaket.

 AAS-JAKOBSEN				Side: 11
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

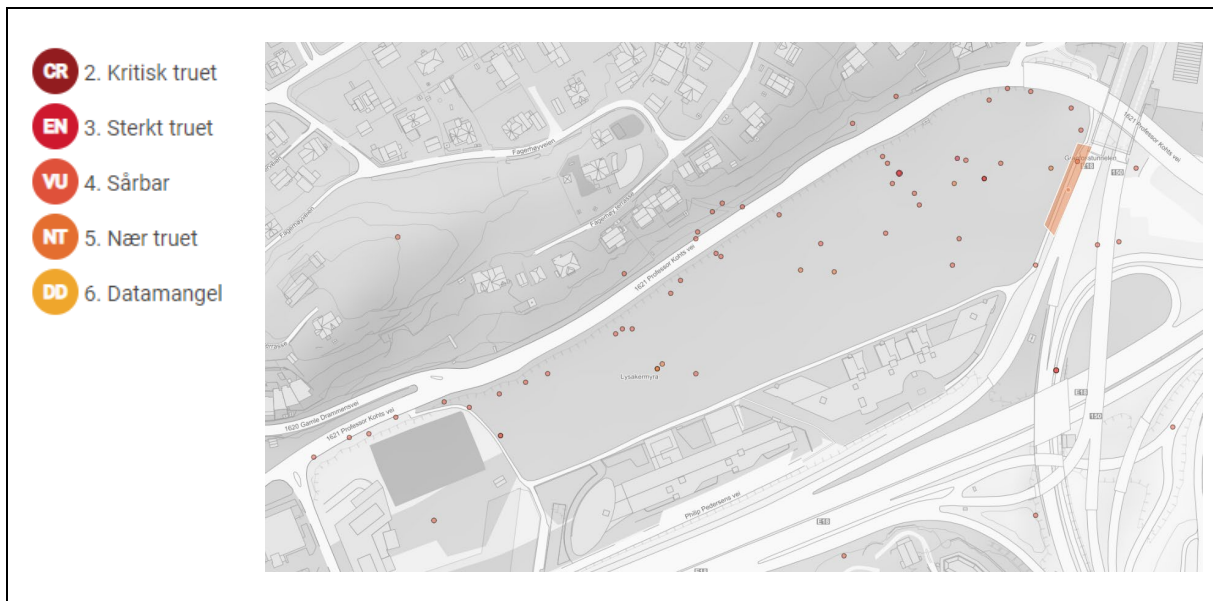

Figur 2. Utsnitt fra Naturbase som viser verneområder og foreslåtte verneområder rundt anleggsområdet for E18 Vestkorridoren (blå stiplet linje). (Omarbeidet etter Miljødirektoratet 2019a).

3.3 Røddlistede arter

Tjernsmyr ligger delvis innenfor planområdets avgrensning og øvrige deler er innenfor influensområdet, se figur 3. Her forekommer flere røddlistede arter, blant annet stjernekrype (EN), stakesvanemose (EN), barlind (VU), myrtelg (VU), tuestarr (NT), dronningstarr (NT), kjempehøymol (NT), storsalamander (NT), nattergal (NT), hettemåke (VU), midje-damblomsterflue (EN) og billearten *Ilybius guttiger* (NT).

				Side: 12
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

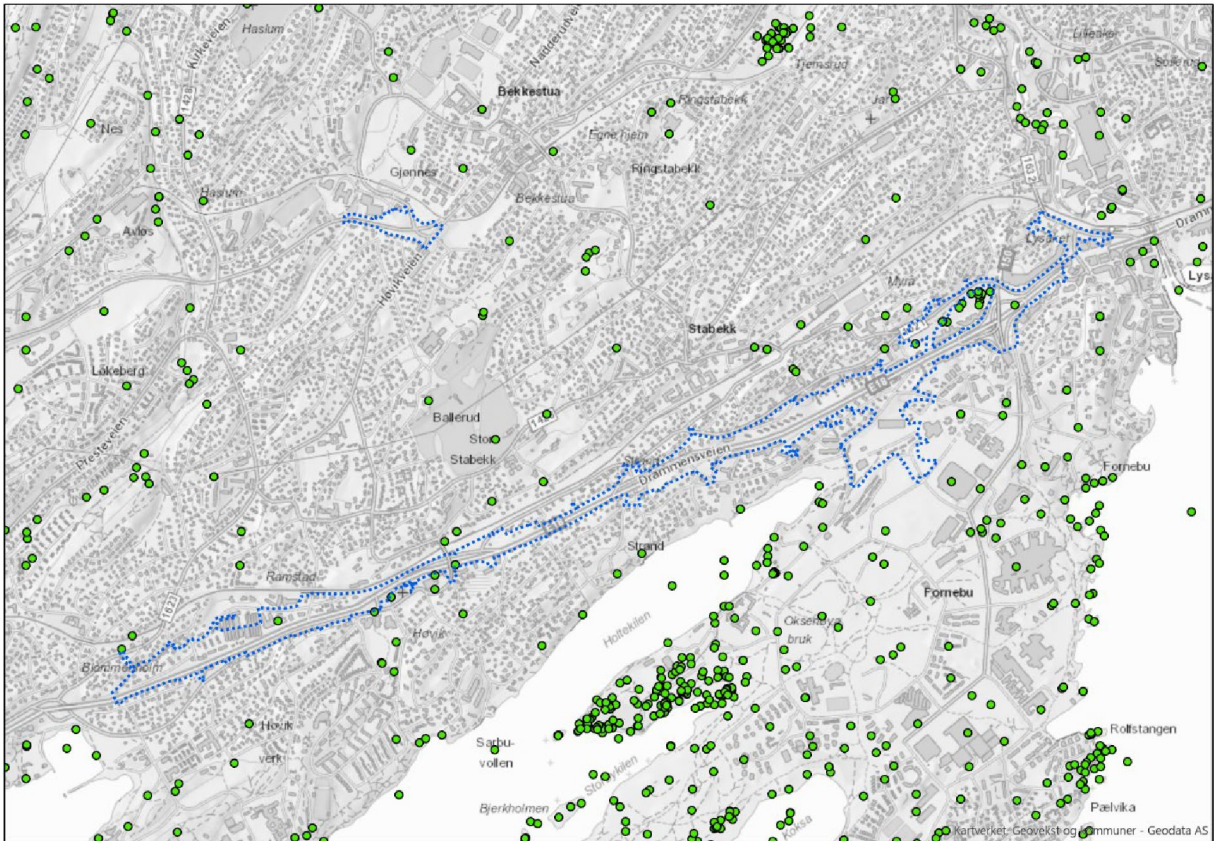

Figur 3. Utsnitt fra Artskart som viser registreringer av arter (røde/oransje prikker) på Norsk rødliste for arter på Lysakermyra/Tjernsmyr. (Artsdatabanken 2021).

Noen av registreringene fra Tjernsmyr er av eldre dato og har unøyaktig angivelse. Forekomsten av disse er derfor usikker. Blant annet foreligger det registrering fra omkring midten av 1800-tallet av rankstarr (VU), vasstelg (EN) og knottblom (EN). Knottblom ble sist registrert i 1961. Disse artene er nå sannsynligvis utgått. Det har ved tidligere utredninger vært knyttet usikkerhet til forekomst av salamanderarter i Tjernsmyr. Nye undersøkelser i 2020 dokumenterte imidlertid at både stor- og småsalamander er til stede i Tjernsmyr (Elgtvedt 2020).

Med unntak av rødlistede arter som finnes innenfor planområdet i Tjernsmyr, er det svært få tidligere registrerte forekomster av arter på Norsk rødliste for arter (2015) i planområdet, se figur 4. Etter 1960 er det ifølge Artskart kun registrert to arter av sopp, skrukkeøre (NT) i 1966 og åkerparasollsopp (VU) i 1974, i planområdet, i tillegg til fire nyere registreringer av fugl (ikke hekking): stær (NT), hettemåke (VU), gulspurv (NT) havhest (EN) og hønehauk (NT).

				Side: 13
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Figur 4. Utsnitt fra Artskart som viser tidligere registreringer av arter (grønne prikker) på Norsk rødliste for arter i og rundt anleggsområdet for E18 Vestkorridoren (blå stiplet linje). (Omarbeidet etter Artsdatabanken 2019).

Det er flere registreringer av rødlistearter i nærliggende områder. Spesielt er det registrert mange slike arter i de delene av Tjernsmyr som ligger utenfor planområdet, i partier med varmekjær edellauskog, på grunnlendt kalkmark nær Holtekilen, og i våtmarksområdet med strandenger og strand-sump i indre deler av Holtekilen (Asplan Viak AS 2019). Ingen av disse artene forutsettes å bli påvirket av tiltaket.

 AAS-JAKOBSEN				Side: 14
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

4 Resultater fra nye registreringer og undersøkelser

Ved feltarbeidet som ble utført i 2017 og 2018 ble det kartlagt både verdifullt naturmangfold og fremmede arter. Resultatet av kartleggingen av fremmede arter, samt risiko og avbøtende tiltak, er beskrevet i følgende rapport og omtales derfor ikke nærmere her:

- *Statens vegvesen 2019. E18 Vestkorridoren, Lysaker – Ramstadsletta. Byggeplan. Kartleggings- og tiltaksrapport for fremmede arter. Statens vegvesen Rapport X_755*

4.1 Viktige/utvalgte naturtypelokaliteter og rødlistearter

Ved feltarbeidet i 2017 og 2018 ble det ikke funnet nye naturtyper i anleggsområdet. Tidligere registrerte naturtypelokaliteter i eller nær planområdet, som ble vurdert som at de kunne bli påvirket av tiltaket, ble kartlagt med tanke på kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlaget. Dette gjelder kun Tjernsmyr og de to naturtypelokalitetene Holtekilen og Holtekilen indre, samt lokaliteten Kleivveien som ligger helt inntil planområdet ved Gjønnes.

Det ble heller ikke funnet utvalgte naturtyper som ikke allerede var registrert fra før. Samtlige utvalgte naturtyper i nærheten av planområdet er hule eiker som ligger i en slik avstand fra planområdet at de forutsettes å ikke bli berørt.

Marine naturtyper i Solvikbukta og Holtekilen ble kartlagt og oppdatert i 2019 (NIBIO AS 2019, Norconsult 2019).

Registreringene utført i 2017 og 2018 resulterte i funn av svært mange forekomster av rødlisteartene ask (VU) og alm (VU). Dette var i hovedsak yngre planter, og ingen registrerte individer var av en slik størrelse eller hadde slike kvaliteter at de kunne regnes som egne naturtypelokaliteter, som «store gamle trær» etter DN-håndbok 13. Funnene av ask og alm er derfor ikke vektlagt i forbindelse med påvirkning ved utbygging av ny E18 Vestkorridoren.

Ut over ask og alm ble det ikke funnet rødlistearter i anleggsområdet ved feltarbeidet i 2017 og 2018.

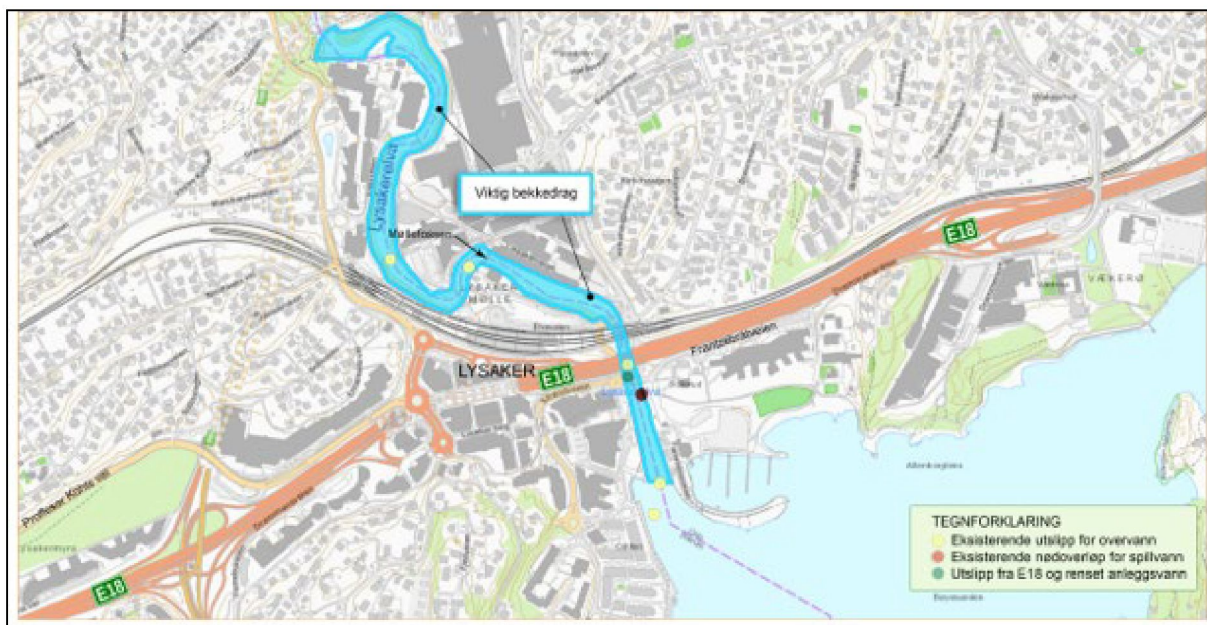
4.1.1 Lysakerelva

Lysakerelva (ID BN00046122) er registrert i Naturbase som naturtype "viktig bekkedrag" med verdi "viktig-B", se figur 5. Lokaliteten utgjør den nederste delen av Lysakerelva fra Fåbrofallet og til utløp. Alle kantsoner med vegetasjon er med i lokaliteten. Det er en elvestrekning på ca. 1 km med anadrome laksefisk. Både laks og sjørret går opp i vassdraget. Den anadrome arten havniøye (NT = nær truet) ble i 1990 registrert nedstrøms dammen ved Barnengen. Elveniøye er også registrert på denne strekningen. Elvestrekningen utgjør den mest berørte delen av Lysakerelva og de biologiske kvalitetene er i all hovedsak knyttet til fisk. Lakseførende elveparti som er ført opp i kategori 3 i lakseregisteret gir verdi som viktig (B verdi). Kantsonene langs vassdraget er viktige for en del fuglearter, og er en del av et større sammenhengende vegetasjonsbelte mellom fjorden og marka

Bunndyrundersøkelsene i Lysakerelva viste «god tilstand» på den øverste stasjonen, men «svært dårlig» på den nederste (NIBIO 2019). Her var det imidlertid uegnet substrat for bunndyrprøver. Fiskeundersøkelsen i Lysakerelva viste høy tetthet av ørret- og laksunger, tilsvarende «svært god» økologisk tilstand. Undersøkelser av vannkvalitet i marin sone ved

 AAS-JAKOBSEN				Side: 15
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

utløpet av Lysakerelva viste for en stor del konsentrasjoner av næringsstoffer tilsvarende «svært god» tilstand. Dette har nok sammenheng med tørkesommeren med lite tilførsel av næringsstoffer fra elver og bekker. Alle vannprøvene fra marine områder/brakkvann viste en forhøyet konsentrasjon av kobber tilsvarende «moderat» tilstand. I vannfasen ble det ikke påvist forhøyede konsentrasjoner av noen organiske miljøgifter.

Figur 5. Lysakerelva med ID BN00046122 i Naturbase, samt eksisterende utslippspunkter i Lysakerelva og planlagt utslippspunkt for anleggsfasen (Statens vegvesen 2020a)

4.1.2 Tjernsmyr

Tjernsmyr er registrert i Naturbase som naturtype "Rik kulturlandskapssjø" med verdi "svært viktig". (Tjernsmyr = Lysakertjern med ID BN00046457 i Naturbase, A-lokalitet). Informasjonen er fra 1999. Det er imidlertid gjort en rekke kartlegginger av Tjernsmyr de senere årene, men disse er ikke lagt inn i Naturbase. Under gjengis derfor dels resultater fra kartlegginger senere år og resultatet fra befaring i 2017.

Arealets funksjon og egenskaper har endret seg sammenliknet med den informasjonen som ligger i Naturbase, blant annet på grunn av betydelig drenering og nedbygging, se figur 6. Den tidligere sjøen og store deler av myra rundt har grodd igjen. Betegnelsen av Tjernsmyr som en rik kulturlandskapssjø er med andre ord misvisende. De historiske flyfotoene viser at sjøen forsvant mellom 1984 og 2004. Beskrivelsen av naturtypelokaliteten og de fleste artsregistreringene i Naturbase stammer fra før 2000, så langt tilbake som til slutten av 1800-tallet, og de eldste registreringene er således i stor grad ikke lenger gjeldende. Av rapporter fra senere kartlegginger fremkommer det imidlertid en rekke registreringer av rødlistearter innenfor lokaliteten.

				Side: 16
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Figur 6. Flyfoto av Tjernsmyr fra 1967, 1984, 2004 og 2019

I Biofokus sin rapport fra 2013 er det gjort en ny avgrensning av lokaliteten og ny vurdering av naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), hvorav flere har høy verdi og inngår på Norsk rødliste for naturtyper. Dette er gjengitt i figur 7. I rapporten fra dette arbeidet fremkommer det også at tjernets verdi for amfibier ble vurdert som forholdsvis lav, på grunn av sterk gjengroing, stor biltrafikk på alle kanter og stadig minskende åpne vannmengder.

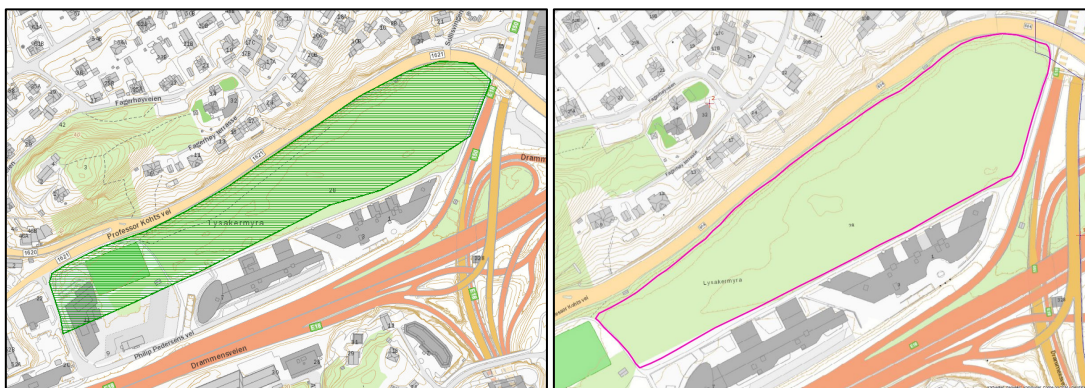
				Side: 17
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Nr	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal (daa)
63	Rikemyr		Svært viktig (A)	3,1
711	Rikere sump- og kildeskog	Rikere løvsumpskog	Svært viktig (A)	4,8
712	Rikere sump- og kildeskog	Viersump i lavlandet	Svært viktig (A)	5,2
713	Boreal løvskog		Lokalt viktig (B)	10,5
714	Rikere sump- og kildeskog	Rikere løvsumpskog	Viktig (B)	4,1

Figur 7. Utsnitt av Biofokus-rapport 2013-7 som viser avgrensning av nye naturtyper for Tjernsmyr

Etter kartlegging i 2017 er avgrensningen justert slik at et delvis nedbygd areal på ca. 7 daa er tatt ut, se figur 8. Imidlertid ble det etter denne kartleggingen konkludert med at den ytre avgrensningen for øvrig som ligger i Naturbase er mer korrekt enn avgrensningen vist i Biofokus-rapporten fra 2013, der mye av randsonen er vist uten verdi. Begrunnelsen for at også randsonen vurderes som viktig er at dette er et svært spesielt område, med flere rødlistede naturtyper og fortsatt med noen rødlistede arter. Det er stort press på lokaliteten, og derfor er det særdeles viktig å inkludere det som er tilbake av naturpregete arealer i kanten av lokaliteten som en buffer omkring de viktigere sentrale områdene. Her finnes det også en god del ask (VU) og alm (VU) som ble registrert i 2017.

Figur 8. Venstre kart: Tjernsmyr med ID BN00046457 fra Naturbase. Høyre kart: Aktuell avgrensning av naturtypelokaliteten basert på kartlegging i 2017, etter nedbygging i vest.

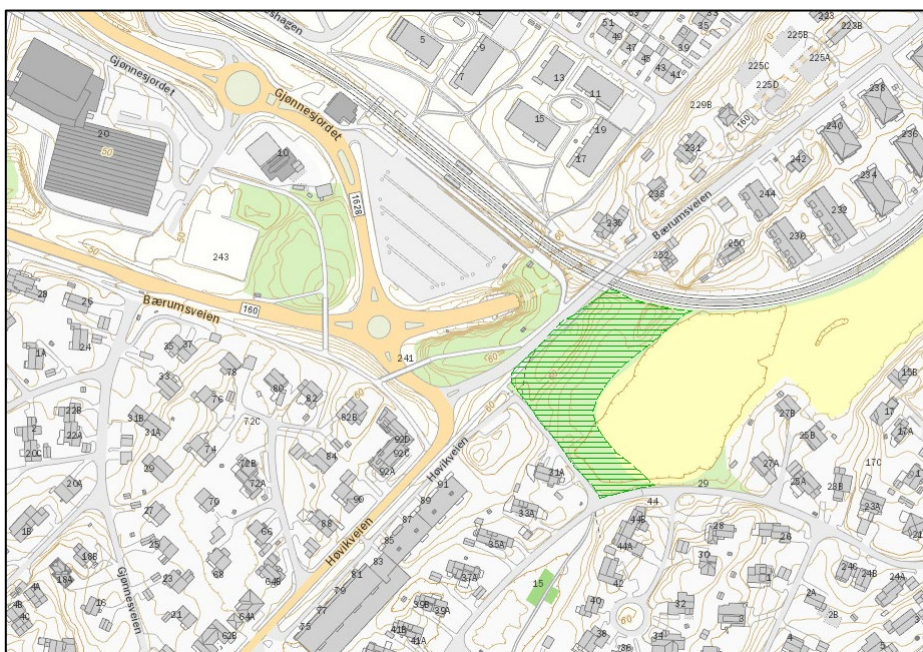
 AAS-JAKOBSEN				Side: 18
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Ifølge informasjon i Naturbase ble rødlistearten storsalamander (NT) registrert i den gjenværende dammen i Tjernsmyr i 1993/94, men det er ikke oppgitt kilde for dette funnet. Det ble ikke utført undersøkelser i 2017 for å sjekke om arten fortsatt finnes her. I mai og juli 2020 utførte Norsk institutt for naturforskning (NINA) undersøkelser av miljø-DNA i vannprøver tatt i en liten dam sør for det opprinnelige Tjernsmyrtjernet og fra dammen ved gangbrua, som er fronten på det opprinnelige Tjernsmyrtjernet (Dervo og Taugbøl 2020). Det ble kun påvist DNA fra småsalamander i miljø-DNA prøven som ble tatt i den lille dammen. Småsalamander er ikke rødlistet. Basert på undersøkelsene konkluderer NINA med at bestanden av småsalamander antakeligvis er en liten restbestand som er i ferd med å dø ut som følge av at vannforekomsten er sterkt redusert og den er isolert fra andre populasjoner. I juni 2020 gjennomførte også Norsk zoologisk forening kartlegging av salamander i Tjernsmyr med bruk av ruser (Elgtvedt 2020). Det ble fanget 11 storsalamander (NT) og 35 småsalamander i dammen under gangbroen. Denne undersøkelsen viser med andre ord at det fortsatt er bestander av begge salamanderartene i Tjernsmyr.

Basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag og befaring i 2017 er konklusjonen at naturmangfoldsverdiene i Tjernsmyr fortsatt er store, men utviklingen de senere årene har satt disse verdiene under stort press. Det er derfor særlig vesentlig å unngå ytterligere inngrep og påvirkning her.

4.1.3 Kleivveien

Naturtypelokaliteten ved Gjønnes er i Naturbase registrert som gammel barskog (lokalitet Kleivveien med ID BN00046546, C-lokalitet). Registreringen er fra 1999 og verdifuldingen knyttes til at dette er «et forholdsvis intakt skogfragment i et ellers hardt utnyttet område». Lokaliteten ble befart i 2018 og konklusjonen var at vegetasjonen er ordinær, uten verdifulle arter, men at arealet fortsatt kan tillegges verdi som grønnstruktur i tett bebygget område.

Figur 9. Kleivvein med ID BN00046546 i Naturbase

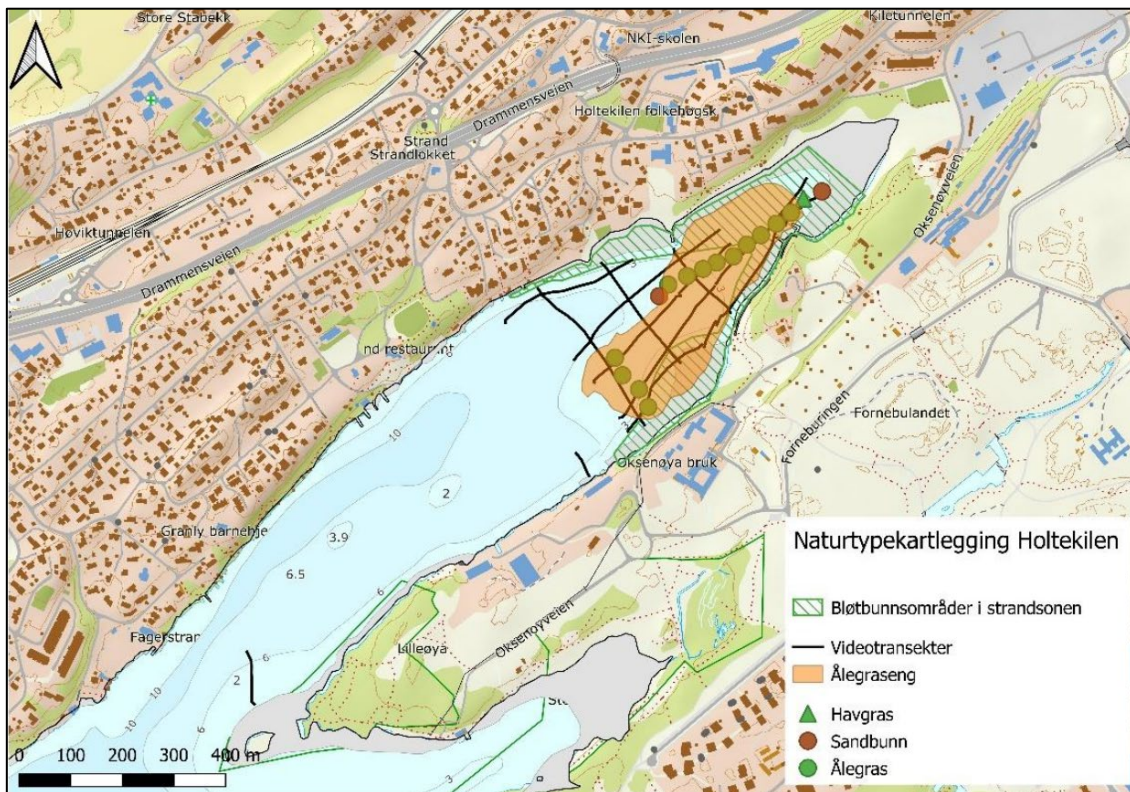
 AAS-JAKOBSEN				Side: 19
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

4.1.4 Holtekilen

I indre deler av Holtekilen er det tidligere kartlagt to naturtypelokaliteter som kan bli påvirket av utslipp av rensert anleggsvann. Det er strandeng/strandsump innerst i Holtekilen med verdi «lokalt viktig» (lokaliteten Holtekilen indre med ID BN00046116, C-lokalitet) og bløtbunnsområdene litt lengre ut i Holtekilen med verdi «viktig» (lokaliteten Holtekilen med ID BN00044455, B-lokalitet). Disse lokalitetene antas å være intakte siden kartlegging og avgrensning er fra 2005.

I etterkant av feltarbeidet i 2017 ble det foreslått utslipp av rensert anleggsvann via ny åpen kulvert under Oksenøyveien og gjennom naturtypene Holtekilen indre og Holtekilen. Asplan Viak AS (2019) utførte da en oppdatert risikovurdering av naturtypelokaliteten Holtekilen indre.

Marine naturtyper i Holtekilen ble kartlagt og oppdatert av Norconsult (2019), se figur 10. Det ble da dokumentert forekomster av ålegras og havgras i bløtbunnsområdene. Bløtbunnsområdene synes å ha større utstrekning enn tidligere kartlegging indikerer. Etter beregningen av Seagrass Quality Index ble engene i Holtekilen klassifisert i tilstandsklasse II, dvs. «god tilstand».

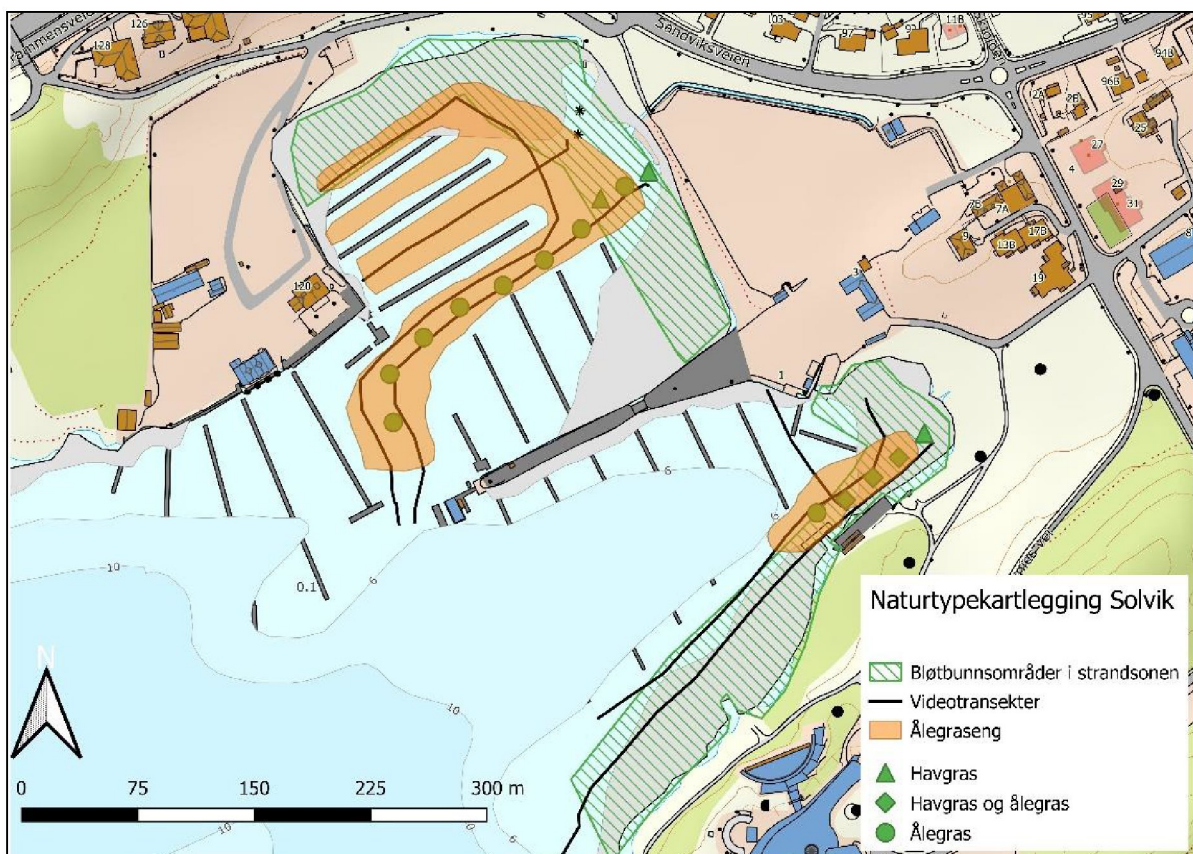
Figur 10. Kartlagte arter og naturtyper i bløtbunnsområder i Holtekilen. Kilde: Norconsult (2019).

 AAS-JAKOBSEN				Side: 20
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

4.1.5 Solvikbukta

Naturtypelokalitetene i Solvikbukta er registrert i Naturbase som to relativt like lokaliteter, Solvikbukta N og S (ID BM00044449/ BM00044450). Lokalitetene er kartlagt av NIVA som «bløtbunnsområder i strandsonen» med verdi «lokalt viktig – C». Lokalitetene er opprinnelig verdisatt kun ut fra størrelse på arealene med bløtbunn, hvor begge lokalitetene har areal mindre enn 50 000 m², hhv. 17800 m² og 18200 m².

Marine naturtyper i Holtekilen ble kartlagt og oppdatert av Norconsult (2019). Det ble da dokumentert undervannsenger av ålegras og havgras i bløtbunnsområdene, se figur 11. Det har ikke vært registrert habitat for disse artene her tidligere. Etter beregningen av Seagrass Quality Index ble engene i Holtekilen klassifisert i tilstandsklasse II, dvs. «god tilstand».

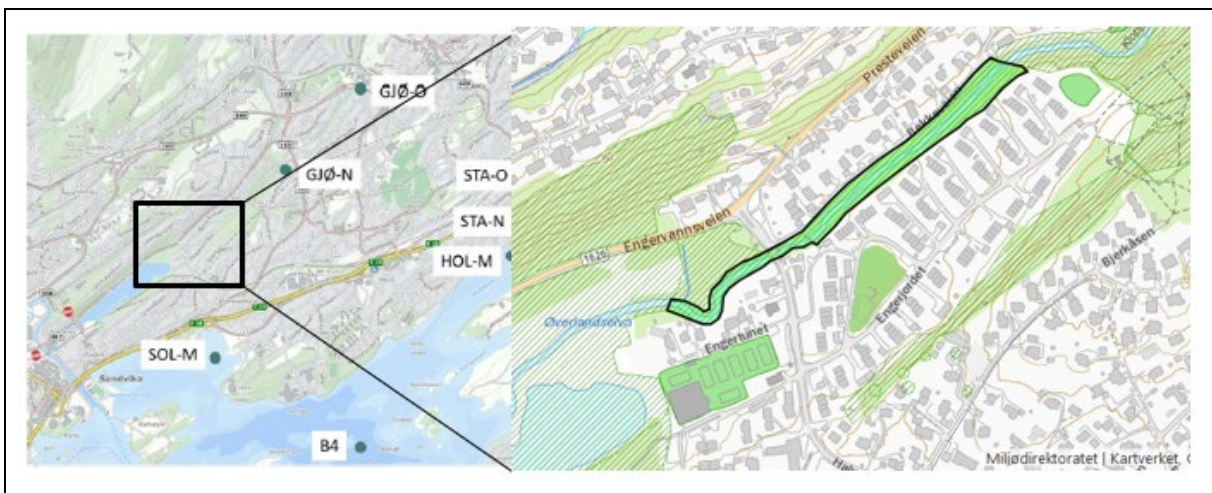
Figur 11. Kartlagte arter og naturtyper i bløtbunnsområder i Solvikbukta. Kilde: Norconsult (2019)

 AAS-JAKOBSEN				Side: 21
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

4.1.6 Øverlandselva

Naturtypelokaliteten i Øverlandselva er registrert i Naturbase som naturtype «viktig bekkedrag» med «svært viktig verdi – A» (lokalitet BN00046102), se figur 12. Bekkedraget er et viktig levested for truede arter knyttet til både kantsone og vann. Vassdraget er i tillegg viktig for sjørret og laks.

I forbindelse med forundersøkelsen for prosjektet (NIBIO, 2019) er det tatt prøver av bunndyr og fisk i Øverlandselva, se figur 9. Lokalitetene for prøvetaking ligger oppstrøms avgrensningen til naturtypelokaliteten. Bunndyrsundersøkelsene viste «god/moderat» økologisk tilstand for den øverste stasjonen (tilstand vår/høst) og «moderat» tilstand i den nedre stasjonen. Fiskeundersøkelsen viste høy tetthet av ørret- og lakseunger, tilsvarende «svært god» økologisk tilstand.

Figur 12. Oversikt over prøvelokaliteter i forundersøkelsen (NIBIO, 2019). Naturtypelokaliteten i Øverlandselva er vist til høyre (Naturbase).

				Side: 22
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

5 Vurdering av påvirkning og anbefaling av tiltak

Basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag og resultatet av kartleggingen i 2017 og 2018, vurderes det at verdifullt naturmangfold som kan bli påvirket av tiltaket, er begrenset til naturtypelokalitetene Lysakerelva, Tjernsmyr, Kleivveien, Holtekilen, Solvikbukta og Øverlandselva, og de artene som finnes her.

5.1 Lysakerelva

5.1.1 Påvirkning

I anleggsfasen føres rensed anleggsvann via kommunalt overvannsnett til Lysakerelva fra entrepriser E102. Aktuelle påvirkninger i anleggsfasen vil omfatte overvann fra midlertidig omlagt E18, men mengden vegvann er redusert til om lag 45% av dagens estimerte utslipp. Vegavrenning omfatter utslipp av partikler, inkludert mikroplast, tungmetaller, olje, PAH og salt fra vintersalting av vegen.

Forurensningskonsentrasjonen i overvann fra midlertidig omlagt E18 i anleggsfasen vil være uendret fra dagens situasjon.

Fra prosjektet er det kun overvann fra E18 fra Fornebukrysset og østover som har utslipp til Lysakerelva (Statens vegvesen 2018d). Denne vegstrekningen vil i liten grad berøres i prosjektet. All oppsamling og videre håndtering til resipient vil benytte seg av eksisterende infrastruktur på denne delstrekningen. Vegareal fra E18 som dreneres til Lysakerelva er redusert i ny situasjon i forhold til dagens situasjon, som følge av at mer vann føres til rensing og videre utslipp i Holtekilen. Lysakerelva blir dermed ikke negativt påvirket i permanent fase i forhold til dagens situasjon som følge av E18 Lysaker-Ramstadsletta.

5.1.2 Avbøtende tiltak

Eksisterende rensediltak for E18 vil fungere for omlagt E18 i anleggsfasen. Overvann fra veganlegg håndteres blant annet ved veggrøfter og sandfang med dykkere. Sandfang langs vegen vil kunne ha noe sedimenterende effekt, samt holde tilbake olje i et visst omfang.

For driftsfasen legges det opp til at alt overvann fra veg med ÅDT over 15.000 renses i to trinn der dette er mulig. Trinn 1 består av rensing av partikler og partikkelbundne forurensningsstoffer, og trinn 2 består av fjerning av løste forurensningsstoffer. For enkelte veger innen prosjektet med mindre trafikkthet, dvs. lokalveger, av- og påkjøringsramper, vil det kunne være rensing i ett trinn.

5.2 Tjernsmyr

5.2.1 Påvirkning

Lysakertjern/Tjernsmyr har de siste 150-200 årene gjennomgått store direkte påvirkninger gjennom senkning/grøfting, torvtekt, hogst, nedbygging og gjengroing. Lokaliteten er også påvirket av eutrofiering gjennom tilførsel av næringsstoffer fra omgivelsene. Indirekte er lokaliteten påvirket gjennom omkringliggende vegbygging, næringsbygg, luftforurensning

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak		Side: 23
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

m.m. Tidligere aktivitet i form av eksisterende infrastruktur, VA og bygg har allerede resultert i en vedvarende grunnvannssenkning på Tjernsmyr, trolig skyldes også senkningen at noe av det som historisk har vært nedslagsfeltet til Tjernsmyr nå er drenert og ledet bort.

Av den supplerende miljørisikovurderingen for Tjernsmyr (Statens vegvesen 2021) kommer det frem at mulige påvirkninger vil være redusert grunnvannsnivå og vannivå, midlertidig og permanent arealbeslag og forurensning som følge av avrenning i anleggsfasen. Etablering av ny rampe fra Granfosstunnelen vil ta noe av de østlige deler av Tjernsmyr med «svært viktig (A)» naturtype. Det er observert småsalamander og storsalamander i åpent vann i umiddelbar nærhet til inngrepet med ny rampe. I driftsfasen vil avrenning av vegrelatert forurensning til Tjernsmyr bli redusert, men redusert tilførsel av vann kan også medføre redusert grunnvannsnivå og vannivå. Uønskede hendelser som medfører akutt forurensning, som for eksempel tankbilvelt, kan også få negative konsekvenser for Tjernsmyr.

Salamanderne er helt avhengig av åpent vann i perioder fra slutten av april til september – oktober. I denne perioden foregår paring/egglegging i vannet, og utvikling av larvene fram til metamorfose er også avhengig av at de kan oppholde seg i vann. Etter metamorfosen er salamandrene bedre tilpasset liv på land, og de fleste vil etter hvert søke opp på land for overvintring. Salamanderne er vant til trafikk nær inn på leveområdene, og vil i mindre grad påvirkes av støy og anleggsarbeid.

Etablering av ny rampe øst for Tjernsmyr er vurdert til lav til middels risiko for negativ påvirkning av salamanderbestanden i Tjernsmyr. Dette begrunnes med at rampen i henhold til gjennomført miljørisikovurdering gir middels risiko ift inngrep i Tjernsmyr, lav risiko ift redusert vannivå og mindre areal med åpent vann, og lav risiko som følge av ett års anleggstid.

Anleggsperioden av ny rampe kan gå over ca 1 år, dvs utover perioden slutten av mai – august, da salamandrene er ute av overvintringsstedene. Berørt areal er lite, men det kan være et overvintringsområde for salamander. Det er sannsynligvis flere mulige overvintringssteder for salamander i Tjernsmyrområdet.

Det er lav til middels risiko for at Tjernsmyr forringes ved etablering og drift av riggplass vest for Tjernsmyr, ved normal anleggsgjennomføring og gitte avbøtende tiltak.

I anleggsfasen av entreprise «E102 Fornebukrysset – Strand» vil anleggsaktiviteter og midlertidig omlagt E18 potensielt kunne være kilde til forurensning av Tjernsmyr. Overvann fra E18 skal omlegges til Holtekilen, og avbøtende tiltak og beredskap skal implementeres i prosjektet. Miljørisikovurderingene for ordinær drift av E18 og riggplass i anleggsfasen, samt for uønskede hendelser, er vurdert til lav og middels risiko.

5.2.2 Avbøtende tiltak

Lokaliteten må avmerkes tydelig på rigg- og marksikringsplanen, innarbeides i modell, og sikring/merking må settes opp i felt i henhold til oppdatert grense på kart, slik at det unngås ferdsel og inngrep utenfor anleggsgrensa. Alle inngrep, også midlertidige, må begrenses så mye som mulig. Arealer som benyttes midlertidig under anleggsarbeidet, bør tilbakeføres til naturlig tilstand. Der det er aktuelt, bør toppjord tas vare på og tilbakeføres for å sikre naturlig revegetering fra opprinnelig frøbank. Tilstrekkelig areal til mellomlagring må sikres i prosjektering av tiltaket.

				Side: 24
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Restaurering av areal som tidligere var en del av Tjernsmyr, som kompensasjon for de deler av myra som går tapt på grunn av tiltaket, kan være mulig å gjennomføre. Dette krever imidlertid nærmere undersøkelser av aktuelle areal, de faktiske mulighetene for å restaurere disse og hvilke grep som eventuelt må gjennomføres. Det forventes at det i de delene av Tjernsmyr som over tid har vært forringet, er både endringer i grunnvannsnivå og/eller endringer i jordkjemi som kan gjøre det vanskelig å gjenskape myr her.

Det er vurdert metode for etablering av spunt og risiko for grunnvannslekkasje fra Tjernsmyr (Geovita 2019). Etablering av rampe vil skje slik at grunnvannsnivå og areal med åpent vann ikke skal påvirkes. Totalt areal med åpent vann vil med de planlagte avbøtende tiltakene ikke bli redusert som følge av inngrepet (Statens vegvesen 2021).

Tiltak som iverksettes for å redusere fare for forurensning i anleggsfasen er blant annet:

- Forbud mot lagring av drivstoff og miljøfarlige stoffer på riggplassen, buffersone i retning av myra og markering av området som miljøfølsomt på rigg- og marksikringsplan, i tillegg til overvåking av Tjernsmyr
- Etablere riggområdet med fall bort fra Tjernsmyr med oppsamling av vann og bruk av oljeavskiller
- Etablere beredskapstiltak med blant annet lett tilgang på absorbentmateriale og lenser

Avrenning fra veg og gang- og sykkelveg i driftsfase må føres utenom naturtypelokaliteten, f.eks. ved helling bort fra lokaliteten eller ved kantstein som hindrer avrenning.

Eventuell hogst innenfor naturtypelokaliteten må ikke utføres i fuglenes hekkesesong, som er i perioden fra rundt 01.mars til rundt 15. juli.

5.3 Kleivveien

5.3.1 Påvirkning

Naturtypelokaliteten Kleivveien ligger utenfor planområdet, men helt inntil grensen. Det vil derfor være mulig at lokaliteten påvirkes dersom anleggsarbeid foregår tett på lokaliteten eller at arbeidene strekker seg utenfor plangrensen. Først og fremst vil det her være snakk om eventuell fjerning eller skade på vegetasjonen, særlig større trær. Disse vil kunne ha røtter som også strekker seg utenfor avgrensingen av lokaliteten.

5.3.2 Avbøtende tiltak

Det bør settes opp gjerder mellom anleggsområdet og lokaliteten, slik at vegetasjon ikke blir fjernet eller skadet. Gjerdet må settes med god avstand til større trær for å beskytte rotsonen.

 AAS-JAKOBSEN				Side: 25
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

5.4 Holtekilen

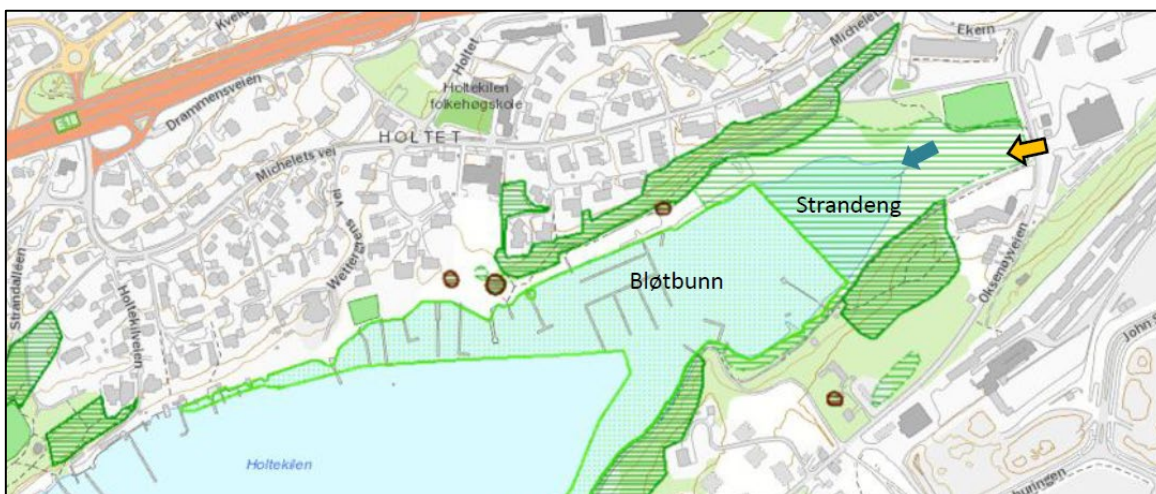
5.4.1 Påvirkning

Naturtypelokalitetene i Holtekilen ligger utenfor planområdet, men indre deler av strandenga grenser til planområdet, kun adskilt av Oksenøyveien. Det er planlagt spredegrøfter i indre deler av Holtekilen, nær Oksenøyveien, som etableres i forberedende entreprise.

Spredegrøftene kommer i direkte berøring med naturtypelokaliteten. Tiltaket er vurdert i et eget notat som konkluderte med at det ikke berører de viktigste delene av naturtypelokaliteten (Snilsberg og Wold 2019). I det aktuelle området dominerer taker, og taker vil sannsynligvis raskt reetableres her. Det er ikke spesielle botaniske verdier her og det er heller ikke den viktigste delen for fuglelivet. Påvirkning på fuglelivet er vurdert i et eget notat og konklusjonen her er:

«Tiltaket med opparbeidelse av spredegrøfter vil foregå helt innerst i Holtekilen. Dette vil i liten grad påvirke viktige hekkeområder for fugl i Holtekilen som vannrikse, rørsanger eller sivspurv med flere. Det vil være anleggsstøy i forbindelse med anleggsfasen, men det vil trolig i svært liten grad påvirke fuglelivet negativt, og vil også være av midlertidig karakter. Dette gjelder spesielt dersom anleggsarbeid utenfor Oksenøyveien ikke utføres i perioden 15.4-31.7, men anleggsarbeid i denne perioden har heller trolig ikke store konsekvenser, men bør unngås om mulig. Området er fra før påvirket av støy fra all annen menneskelig aktivitet. Fuglelivet ute i vannarealene i kilen vil ikke påvirkes av støy i nevneverdig grad, og det vil være andre menneskelige faktorer som i langt større grad vil være forstyrrende for fuglelivet som båttrafikk/kajakpadling etc inn og ut av kilen» (Solvang 2020).

Naturtypelokalitetene innerst i Holtekilen og viktige forekomster av havgras og ålegras lenger ut i Holtekilen kan bli påvirket av utslipp av rensset anleggsvann via kommunal overvannsledning, se figur 13.

Figur 13. Blå pil viser tidligere vurdert utslippspunkt for rensset anleggsvann via avløpsrør. Oransje pil viser gjeldende forslag til utslippspunkt via kulvert (Omarbeidet etter naturbase, Miljødirektoratet 2020).

Utslipp av rensset anleggsvann i Holtekilen er vurdert i et eget notat (Snilsberg og Wold 2019).

				Side: 26
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Hovedpunkt i notatet gjengis her:

«Ved utslipp av rensset anleggsvann i strandenga vil det bli økt sedimentering av partikler og opptak av næringsstoffer i vegetasjonsbeltet før utslipp til vannmassene i Holtekilen. Dette vil gi en økt belastning på strandengområdet og tilsvarende mindre belastning på bløtbunn, ålegras og vannmassen lenger ut i Holtekilen, sammenlignet med vurderingene i rapport X607 Miljøriskovurdering der et prinsipp om direkte utslipp til marint miljø i Holtekilen var utredet.

Under kartlegging i forundersøkelsene (NIBIO, 2019) er det påvist miljøgifter i sedimenter og ålegras er påvist i Holtekilen. Som følge av ny informasjon er det redusert verdivurdering av bløtbunnsområdene på grunn av påviste miljøgifter i sedimentene og svært få bunndyr. Ålegras er påvist i Holtekilen, men det er begrenset bruk som beitesone i Holtekilen pga. lite fisk og forurenset bunnsediment.

Økt belastning på strandeng ansees som akseptabel pga. redusert verdi etter mangel på skjøtsel og oppvekst av artsfattig vegetasjon av takrør».

I driftsfasen vil rensset overvann og tunnelvaskevann inneholde partikler. Partiklene er vurdert å ikke medføre tilslamming av betydning i bløtbunnsområdene innerst i Holtekilen (Statens vegvesen 2018d).

Den viktige naturtypen ålegressenger vil ikke bli direkte berørt av utslipp i driftsfasen, men de lokalt viktige naturområdene ligger i tilknytning til utslippspunktene.

5.4.2 Avbøtende tiltak

Av hensyn til naturtypelokalitetene i Holtekilen må anleggsmaskiner og øvrige kjøretøy som benyttes i anleggsfasen ferdes i så liten grad som mulig på vestsiden av Oksenøyveien og ut i våtmarkene. Dette er relevant i forbindelse med etablering av ny kulvert her. Spesielt gjelder dette maskiner som benyttes i arealet for nåværende næringsvirksomhet i området Oksenøyveien 20-40. Her finnes mange fremmede skadelige arter med et stort antall lokaliteter, noe som medfører særlig stor risiko for spredning av slike arter.

Rensløsning for avrenning/anleggsvann må etableres, med kontinuerlig logging av vannkvalitet og alarmsignal til mobil ved forhøyede verdier (Statens vegvesen 2018e, Statens vegvesen 2020a).

Avbøtende tiltak for overvann både i anleggs- og driftsfase skal etableres.

Vann for omlagt E18 som føres til utslipp innerst i Holtekilen føres via lamelloljeutskiller og videre til åpent bekkeløp med ett innsatspunkt for oppsamling av oljeholdig forurensning ved ulykke/utslipp på veien.

For driftsfasen skal alt overvann fra E18 og veger med høy trafikk tetthet, samt vaskevann fra tunnel renses i to trinn. Trinn 1 består av rensing av partikler og partikkelbundne forurensningsstoffer og trinn 2 består av fjerning av løste forurensningsstoffer. Driftsvann fra mindre trafikkerte veger, som Vestre Lenke, planlegges med rensing i ett trinn. Miljøriskovurdering konkluderer med at ved etablering av renssetiltak som beskrevet i rapporten, vil utslipp til Holtekilen ikke påvirkes i betydelig grad (Statens vegvesen 2018d).

 AAS-JAKOBSEN		 asplan viak	Side: 27
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta		Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03

Trusler mot ålegras er blant annet turbiditet, nedslamming og algevekst. Ved normal anleggsvirksomhet og gitte avbøtende tiltak og beredskap, vil det være lite sannsynlig at ålegraseng i Holtekilen forringes (Statens vegvesen 2020a).

Utslipp av rensset overvann og rensset tunnelvaskevann fra driftsfasen vil ikke føre til tilslamming av betydning i bløtbunnsområdene (Statens vegvesen 2018d).

5.5 Solvikbukta

5.5.1 Påvirkning

Solvikbukta vil ikke bli direkte berørt av anleggsvirksomhet, men overvann fra både anlegg- og driftsfase vil ledes til resipienten.

Total utslipp av overvann til Solvikbukta fra midlertidig omlagt E18 vil tilsvare dagens utslipp. Utslipp av partikler vil kunne påvirke bløtbunnsområdene og ålegressforekomstene i Solvikbukta. Drivevann fra tunnel ledes til kommunalt spillvannsnett og vil ikke påvirke resipienten.

I driftsfasen vil overvann fra vegareal føres til Solvikbukta. Renset overvann og tunnelvaskevann fra driftsfasen vil inneholde partikler. Partiklene er vurdert å ikke medføre tilslamming av betydning i bløtbunnsområdene innerst i (Statens vegvesen 2018d). Den viktige naturtypen ålegressenger vil ikke bli direkte berørt av utslipp i driftsfasen, men de lokalt viktige naturområdene ligger i tilknytning til utslippspunktene.

5.5.2 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak for overvann både i anleggs- og driftsfase skal etableres. Det legges opp til at overvann fra dagsone med høy trafikk tetthet og vaskevann fra tunnel renses med 2-trinns renseløsning.

Trusler mot ålegras er blant annet turbiditet, nedslamming og algevekst. Ved normal anleggsvirksomhet og gitte avbøtende tiltak og beredskap, vil det være lite sannsynlig at ålegraseng i Solvikbukta forringes (Statens vegvesen 2020a).

Utslipp av rensset overvann og rensset tunnelvaskevann fra driftsfasen vil ikke føre til tilslamming av betydning i bløtbunnsområdene (Statens vegvesen 2018d).

 AAS-JAKOBSEN				Side: 28
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Figur 14. Oversikt over naturtyper, eksisterende utslippspunkter i Solvikbukta, samt planlagt utslippspunkt for anleggsfasen

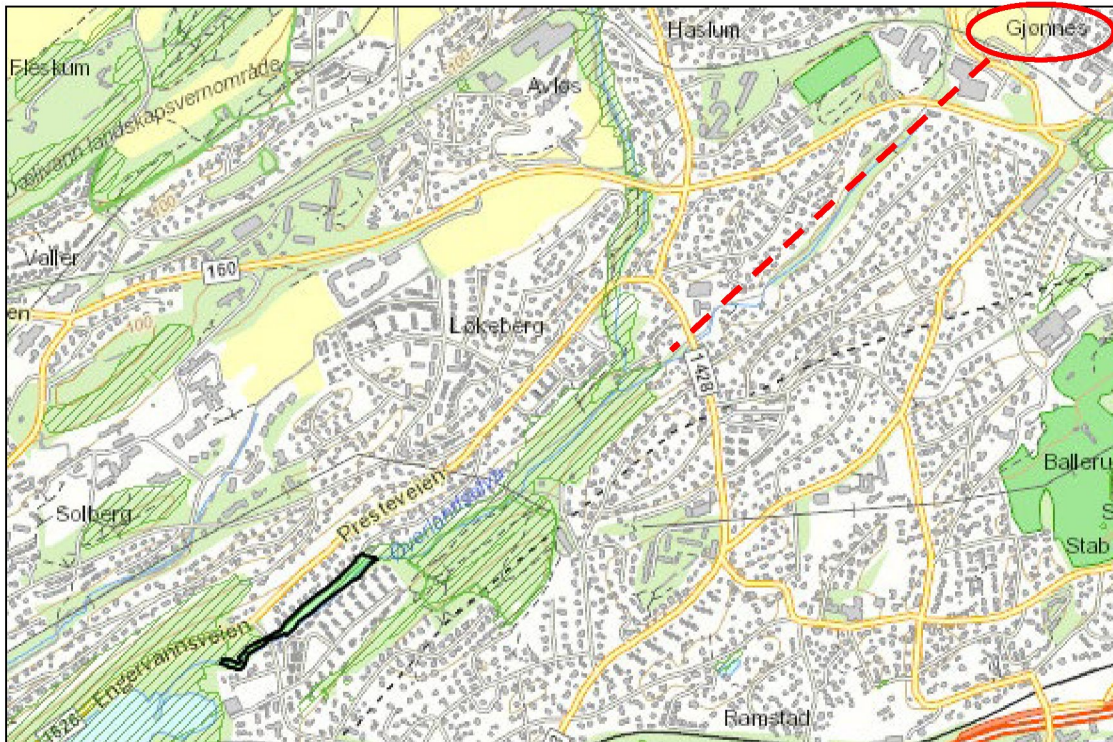
5.6 Øverlandselva

5.6.1 Påvirkning

Nadderudbekken, med utløp i Øverlandselva, er resipient for avrenning fra både anleggs- og driftsfasen for dagsonen ved Gjønnes. Renset overvann ledes til Nadderudbekken via kommunale overvannsledninger. Nadderudbekken er lukket fram til like oppstrøms samløp med Øverlandselva. Avstanden ned til naturtypelokaliteten herfra er om lag 700 m.

Utslipp i forbindelse med driving av tunnel føres til kommunalt spillvannnett, og vil ikke belaste resipienten. Renset vaskevann (2-trinns rensing) fra tunnel i permanent fase føres til rensesanlegg med utløp i Holtekilen.

 AAS-JAKOBSEN				Side: 29
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Figur 15. Kart som viser anleggsområdet på Gjønnestrand (rød sirkel), Nadderudbekken i rør (rød stiplet linje) og naturtypelokaliteten Øverlandselva, Kloppa sør – Engervann (sort)

5.6.2 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak for overvann både i anleggs- og driftsfase skal etableres.

Overvann fra veg i dagen vil for det meste ikke ha krav om mer enn rensetrinn 1. Det som har krav om 2 rensetrinn søkes sendt til regnbed, men direktoratet har gitt dispensasjon for 2. rensetrinn. Miljørisikovurdering konkluderer med at ved etablering av rensetiltak som beskrevet i rapporten, vil utslipp til Øverlandselva ikke påvirkes i betydelig grad (Statens vegvesen 2020b).

				Side: 30
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X_756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Kilder

Artsdatabanken 2015. Norsk rødliste for arter 2015.

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Artsdatabanken 2020. Artskart 2.

Blindheim, T. & Høitomt, T., 2013. Forvaltningsplan for Tjernsmyr, Bærum kommune. BioFokus-rapport 2013-7

Blindheim, T & Olberg, S. 2009. Status for naturtypekartlegging i Bærum kommune per 2009. BioFokus-rapport 2009-12

Blindheim, T. 2005. Kartlegging av biologiske verdier i planområde 7.3 og 14 på Oksenøya-Lilleøya på Fornebu, Bærum kommune. Siste Sjanse notat 2005-10

Blindheim, T. 2000. Nøkkelbiotoper i skog i Bærum kommune. Siste Sjanse-rapport 2000-1

Blindheim, T. 2001. Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Bærum kommune. Siste Sjanse – rapport 2001-2

Bratli, H., Pedersen, O. & Stabbetorp, O. 2015. Kartlegging av naturtypen åpen kalkmark og den prioriterte arten dragehode i Oslo og Akershus. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernnavdelingen. Rapport 3/2015

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av Naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19

Elgtvedt, I. 2020. Salamanderkartlegging i utvalgte ynglelokaliteter i Oslo og Bærum kommune. NZF Rapport. Norsk Zoologisk Forening

Geovita 2019. Rapport V_514_Geotekniske parametere Tjernsmyr

Miljødirektoratet 2020. Naturbase.

NIBIO AS 2019. E18 Lysaker - Ramstadsletta. Forundersøkelser av vannkjemi og biologiske kvalitetselementer 2018. NIBIO RAPPORT VOL. 5, NR. 39

Dervo, B. K. og Taugbøl, A. 2020. Kartlegging av salamander på Tjernsmyr i Bærum kommune. NINA Prosjektnotat 239.

				Side: 31
Prosj. nr 11850	E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta			Dato: 19.02.2021
Dok. nr X 756	Kartleggings- og tiltaksrapport for naturmangfold	Sign CS	Rev.: 03	

Norconsult 2019. E18 Lysaker-Ramstadsletta. Marine forundersøkelser. Vedlegg I til NIBIO RAPPORT VOL. 5, NR. 39

Olberg, S. 2013. Kartlegging av utvalgt naturtype hule eiker i Bærum kommune 2013. BioFokus-rapport 2013-33

Snilsberg, P. & Wold, O. 2019. Vurdering av utslippspunkt Holtekilen. Asplan Viak Notat

Solvang, R. 2020. E18 Vestkorridoren, Lysaker – Ramstadsletta Byggeplan. Påvirkning fugleliv overvannskulvert Oksenøyveien. Statens vegvesen Notat X 351

Statens vegvesen 2018a. E18 Vestkorridoren Lysaker – Ramstadsletta. Tjernsmyrområdet, del av lokalveinett. Reguleringsplan. Håndtering av overvann ved Tjernsmyr. Statens vegvesen Rapport OD-131

Statens vegvesen 2018b. E18 Vestkorridoren, Lysaker – Ramstadsletta. Teknisk Plan Prof. Kohts vei. Håndtering av overvann ved Tjernsmyr. Statens vegvesen Rapport OD-13

Statens vegvesen 2018c. E18 Vestkorridoren, Lysaker – Ramstadsletta. Byggeplan. Forundersøkelser vannmiljø. Statens vegvesen Rapport X609

Statens vegvesen 2018d. Miljørisikovurdering Permanent utslipp fra E18 Lysaker – Ramstadsletta til fjorden. Statens vegvesen rapport X601

Statens vegvesen 2018e. Miljørisikovurdering E101 Forberedende arbeider. Statens vegvesen Rapport X607

Statens vegvesen 2019. E18 Vestkorridoren, Lysaker – Ramstadsletta. Byggeplan. Kartleggings- og tiltaksrapport for fremmede arter. Statens vegvesen Rapport X755

Statens vegvesen 2020a. Miljørisikovurdering Midlertidig utslipp fra E18 Lysaker – Ramstadsletta til resipienter i anleggsfasen for entreprisene E102 og E103. Statens vegvesen rapport X602

Statens vegvesen 2020b. Utkast til Miljørisikovurdering Permanent og midlertidig utslipp fra E18 Lysaker – Ramstadsletta til Øverlandselva. Statens vegvesen rapport X603

Statens vegvesen 2021. Miljørisikovurdering Tjernsmyr. Statens vegvesen rapport X610